

Két szegedi küldöttség a kereskedelmi miniszternél.

— Anyagot és munkaalkalmat kérnek a cipésziparosok. — A paprika-termelők a legitim kereskedelemért. —

(Saját tudósítónktól.) A szegedi cipész, csizmadia és papucsos iparosok 14 tagú küldöttséggel keresték föl vasárnap Sztéryni József kereskedelemügyi minisztert, hogy a *cipőrendelet* dolgában készítet s a szegedi kereskedelmi és iparkamara részéről már előzően felterjesztett emlékirat lehető kedvező elintézését személyesen is szorgalmazza. A kívánalmakról annak idején már beszámoltunk, de mert közérdeklődésre számoltathat az ügy, ezeket ismét ösmertetjük a következőkben: Mindenekelőtt azt kéri az érdekeltség, hogy a lábbelik készítéséhez szükséges *főbb kellékek*, mint pl. bélésvászon, csizmazsík, fonál, fűző stb. szintén a bőrányagokkal együtt utaltassanak ki, mert a megállapított árak betartása csak így volna biztosítható. A cipőármaximálás dolgában csak két kívánságra szorítkozik az emlékirat. A javítások árát kéri némiképp revízió alá venni és azt, hogy a mérték szerint készülő cipőknél a fővárosra nézve megállapított ár legyen érvényesíthető a vidéken is.

Az emlékirat tárgyilagosságot érvekké bizonyítja, hogy különösen a fejelések és talpafelrakások ára nem áll arányban az önköltséggel és a munka reális értékével. Egyébként pedig rámutat arra, hogy ha feltehető is, hogy egyes fővárosi cipészipari kézműves üzemek több rezsiköltséggel működnek, mint az átlagos vidéki üzemek és ha tény volna az is, hogy Budapesten nehezebbek az élelmezési viszonyok, mint egyenmely vidéki városban, még sem indokolt a fővárosi és vidéki munkaadárak között különbséget tenni, mert viszont a vidéki iparosok anyagellátása sokkal mostohább, mint a fővárosiaké s így az előbbieknél munkaalkalma kevesebb. Elég utalni e tekintetben arra, hogy amíg a fővárosi iparosság a segédszeméllyel együtt alig teszi az ország szakmabeli érdekeltiségének egy tizenrészét, mégis eddig a fővárosi kisiparosoknak a rendelkezésre álló anyag egy ötöde utaltatott ki.

További kívánsága az emlékiratnak az, hogy a cipőfelsőrész-készítés is rendeztesse, valamint hogy a papucsos-iparosok kétségbe ejtő helyzetén főként külön anyagkiutalással történjenek segítség. Egy igen fontos és az összes érdekeltet több, mint felének egzisztenciáját valószínűleg döntően érintő kérdés, hogy lehetővé tétessék, hogy a *vásároló kisiparosok* megtarthassák az eddigi munkaalkalmukat és vevőköriüket. Ez legtöbb helyütt, mint pl. a vármegyékben, ahol a megyeszékhely egyúttal a megye forgalmi központja is, akadályokba nem ütközik. De olyan helyeken, mint pl. Szeged is, mely mint külön törvényhatóság, három vármegye területe közé van ékelődve s évszázadok óta forgalmi központja volt egy nagy vidéknek, nagyon hátrányos helyzetbe jutnának az iparosok, ha a város, mint külön törvényhatóság, elválasztatnák forgalmi tekintetben a vidékétől. E bajt egyszerű adminisztratív intézkedéssel orvosolni lehetne, ha az anyagkiutalás és feldolgozás, valamint a kész cipők értékesítése nem törvényhatósági határok, hanem forgalmi körzetek szerint szabályoztatnák.

Ennél is fontosabb, utolsó kívánsága az emlékiratnak az a kérelem, hogy a kisiparosság üzemének legalább tengődésszerű fenn-tartása érdekében megfelelő mennyiségű nyersanyag rezerváltassék a kisiparnak.

Az eddigi jelekből ítélve ugyanis e tekintetben a kisiparosság a legkétségbeesettebb helyzetnek nézhet elébe, mert különösen a vidéki kisipari műhelyeknek eddig csak annyit hivatalosan kiutalt anyag jutott, hogy ebből egy-egy munkaerőre havonként csak egy-két pár cipő elkészíthetésének munkaalkalma származhatott. Ha ez az állapot nem javul, az ország legnépesebb kézműiparája nyomornak és pusztulásnak lesz kitéve. Némiképp segíthetne a helyzeten az is, ha a

hatósági közüzemek megszüntetésével a kisiparosokat foglalkoztató megállapodások létesítenének s az állami és katonai intézmények egyszerűbb szükségletei a kisipar igénybevételével szerezhetnének be.

E kívánalmakat Pálffy Dániel, a küldöttség vezetője szóval is előadta és Sztéryni József, aki ezt megelőzően kimerítő tanácskozást tartott a vasutasok képviselőivel, szinte fáradtan adta meg válaszáat, hogy: az emlékirat válaszáat *ismeri*, az iparosok kívánalmait, melyeket *a közérdekkel is összeegyeztethetőnek tart*, szívesen fogja jóindulattal megfontolás tárgyává tenni. Sajnos azonban, a főkvánság, a fokozottabb anyagellátás dolgában *biztatót nem mondhat*, mert a bőrányagok nagy része a hadseregnek kell, a polgári szükségletek céljaira csak kevés marad. Össze egyébként *revidálni fogja* a cipőkészítés önköltség-számítását.

Ezzel a kijelentésével a csüggedt iparosdeputátusoktól egyébként barátságosan elbúcsuzott...

Messze, messze Ukrajnában.

— Egy magyar tiszt levelei. —

III.

Pár héttel ezelőtt alkonyatkor bekopogtat hozzám az ügyeletés tizedes. Összeült a sarkát, szinte csattan, aztán kemény, katonás hangon jelenti:

— Alázatosan jelentem, egy hölgy szeretne bejönni.

— Jöhet.

Néhány pillanat és előttem a nő. Nyúlánk a termete, csinos, érdekes az arca és a szemei nagyok, feketék. Feltűnően nyugodtan lép előm, bemutatkozik. Orvosnövendék. Arra kér, hogy mutasson a helybeli gyógyszerésznek kifogyott egy gyógyszerre, utalnék ki pár adagravalót a mienkből. Ügyet se igen vetek rá, megírom a gyógyszerészünknek, hogy a gyógyszert kiadhatja. Átnyújtom az utalványt, a nő egészen a közelemben lép, merően néz rám, a szemével mond mély séges köszönetet és érzem, hogy a finom ujjaiával keresi az érintkezést az én kezemmel. Meghajtom magam, ajtót nyitok előtte és megy.

Két nap múlva, ismét alkonyatkor, újból jön. Egy előkelő beteg nő szeretne Karlsbadba utazni, uti engedélyre lenne szüksége. Megírom az utasítást az orvosunknak, hogy vizsgálja meg a beteget, aztán tegyen jelentést, ha tényleg beteg, menjen Karlsbadba az asszony. Az orvosnövendék, miután átvette a levelet, egy finom kis tárcából megkínált cigarettával. Nem fogadtam el. Az arcán pir ömlött el, röstellte és így szólt:

— Ön ilyen megközelíthetetlen? Egy cigarettára?... Nálunk egészen mások voltak a tisztok. Ugyálszik, ön nőgyűlölő.

— Ön nagyon bájos.

Szóval, veszedelmesen tart. Tudja, hogy én anarchista elveknek hódolok?

— Annál érdekesebb...

És ezen a látogatásán nálam időzött egy félórát, ami éppen elég idő ahhoz, hogy két intelligens lélek, nő és férfi, szigorú önfegyelemmel beszélgethessen zárt ajtók mögött Aolstojról, Arkibasevről, Dumáról, a cárról, a forradalmi eszméről, Vilmos császárról, az új ukrán államformáról és a jó Isten tudná, hogy az én sárga paripám mellett még mi mindenről. Egy hétig nem láttam a lányt. Azt hittem, hogy nem is találkozom többé vele. Csalódtam. Ismét felkeresett egy újabb kéréssel, amely azonban a teljesíthetőség határán tulment. Megtagadtam. Előtte ült, lehajtotta a fejét, szótlanul idegeskedett,

ismeretes, hogy kereskedelemellenes tendenciával legutóbb szövetkezet alakult Szegeden, amelynek célja, hogy az egész paprikakereskedelmet megszerezze a maga számára. Csak természetes, hogy az üzleti alakulás, mely a többi között a kereskedelem elleni harcot is zászlajára írta, a paprikakereskedelem zömének megszerzésére is törekszik. Azt mondják, ebben a törekvésében tekintélyes támogatói vannak, mert a szövetkezetnek szoros összeköttetése van a Hangyával, amelyről pedig köztudomású, hogy sok mindent keresztül tud vinni.

Érthető tehát, hogy az új alakulás cselekvésre készítette a szegedi paprikatermelőket és kereskedőket. A szegedi közönséget már tájékoztatták egy nyilatkozatban. Vasárnap pedig küldöttségileg jelentek meg báró Sztéryni József kereskedelmi miniszternél. A küldöttséget, melynek sok nőtagja volt, Pálffy Dániel, kereskedelmi és iparkamara alelnök vezette, aki előadta, hogy egy országos szövetkezet, a Hangya, moston zálni akarja a szegedi paprikakereskedelmet és ezzel nemcsak a legitim kereskedőknek árt, de a termelőket is tönkreteszi. A miniszter megnyugtatta a küldöttséget, hogy a közéleti miniszterrel egyetértőleg a szövetkezettel szemben a kereskedőket és a termelőket kellő védelemben fogja részesíteni.

rágta a piros szájaszélét és sajnáltam. Végre felschajtott:

— Pedig milyen szépen lehetne ezen keresni.

Erre a kijelentésére udvariasan bár, de felkértem, hogy többé ne keressen fel, mivel nem állhatok rendelkezésére.

— Kérem, könyörgök, ne tiltson ki. Hiszen nem önről van szó, nem ön kereshet, hanem én. Én, aki kijárom ezeket az ügyeket. Hiszen önnel nem törődik itt senki. Önre nézve nem jár hátránnyal az, hogy nekem kedvezményeket ad. És azzal sem törődik senki, hogy ön velem szemben nem használja ki azokat az előnyöket, amelyeket a mi együttlétünk látszata kifelé kelt. Az emberek, a megbízóim csak azt látják, hogy én önnel egy félórát, egy órát töltök és nekik az elég. Eszerint fizetnek...

Olyan szomorúan nézett rám. Olyan megejtően. Aztán én megfogtam a kezét, a mely forró volt, mint a tűz és szépen az ajtó felé vezettem. Ott azt mondta, mielőtt kilépett:

— Sohasem hittem volna, hogy egy férfi ilyen utálatos tud lenni a legbiztosabb helyzetben.

Ez csak egy példa. Persze, hogy itt is vannak egyszerű, jámbor, a családi tüzhelyet mindennél többre becsülő nők, leányok. De vannak könnyelműek is. Hisz az aranyborjú, a „guruló rubel“ a legnagyobb hatalom erre-felé. Egyik dúsgazdag zsidó kereskedő, Grünfeld papa beszélt el nekem, hogy amikor a bolsevikiek bevonultak a városba és a vagyonos zsidók fosztogatását kezdték, ő így kalkulált:

— Gondoltam, elmegyek a legmérgeesebbhez, a vezérhez. Szíve neki is van. Azt mondtam: adok önnek naponta kétezer rubelt, ha engemet őriztet... És őriztetett. Tizenkét napig. Mi az nekem? Jó, hogy nem egy esztendeig őriztettem. A konkurrenciam tönkre tettem — neki jobb volt, hogy pár százezer rubelért mindent vesztett?

A férfiak rendszeren csak a négy középiskolát végzik el, aztán ipari, vagy kereskedői pályára lépnek. A pedagógiai berendezkedésük egészen újak. Népiskoláik a legmodernebbül vannak felszerelve. Egészségügyi padok, fordítható és íráshoz, rajzolás-hoz átalakítható előlapokkal. Az újabb generáció körében alig akad analfabéta. Az iparos pályára mind többen készülnek, úgy hogy